Dziennik Urzędowy
WOIEWODZTWA KRAKOWSKIEGO
Nro. 50.

w Kielcach dnia 29. Czerwca 1831. roku.

Nro. 25465. Wydział Woyskowy.

KOMMISSYA WOIEWODZTWA KRAKOWSKIEGO.

Zakomonikowane przy reskrypcie Kommissyi Rządowéy Spraw Wewnętrznych i Policyi z d. 25. Maia r. b. Nro. 4226/931.

1. Urządzenie Rządu Pruskiego obéymuiące zasady Kwarantanny względem podróżnych, towarów, i zwierząt przybywaiących z okolic, gdzie cholera panuie.

2. Obwieszczenie przepisuiące, że zaprowadzone być maią świadectwa zdrowia na przypadek, gdyby środki ku wstrzymaniu cholery od granic Królestwa Pruskiego miały wéyść w wykonanie, wraz z trzema wzorami świadectw.

Kommissya Woiewódzka zamieszcza poniżéy dosłownie dla wiadomości publicznéy i stosowania się, nadmieniaiąc, iż zpowodu ogólnie zmniéyszaiącego się biegu cholery w kraiu i iéy niezaraźliwości, w drodze właściwéy przedsiewzięto środki ku przywróceniu kommunikacyi. Kielce dnia 10. Czerwca 1831. roku.

Rad. Sta. PREZES, *Wielogłowski.* Radca Obywatelski, Bzowski.

Zamoyski, S. J.

JNSTRUKCYA

Jak postąpić z kwarantanną względem podróżnych, towarów i zwierząt przybywaiących z okolic, w których cholera panuie.

I. Postępowanie względem ludzi i effektów.

§ 1. Każdy podróżny, chcący wéyść w granicę przez iędną z główniéyszych Komor Celnych, do tego iedynie przeznaczonych, ieżeli się niechce poddać bezwarunkowéy kwarantannie, winien być opatrzonym według przepisu zaświadczeniem zdrowia, lub innemi w pismie dowodami, wykazuiącemi: czyli okolica z któréy przybywa, iest zdrową, czyli podéyrzaną lub zarażoną.

§ 2. Osoby udowodniaiące, że z miéysca zupełnie zdrowego przybywaią, maią być bez zwłoki przepuszczane. Przybywaiący z okolic podéyrzanych, maią odbyć kwarantannę 10. dniową na Głównéy Komorze Celnéy. Zaś z miéysca: istotnie cholerą zarażonego przyieżdżaiący, odbędą kwarantannę 20. dniową. Jeżeli iednak podróżni przybyli z okolic zarażonych, lub podéyrzanych, udowodnić potrafią, że iuż przez dni kilka przeieżdżali przez okolice niepodéyrzane, może ilość tychże dni być potrącaną od czasu 10. i 20. dniowego na odbycie kwarantanny przeznaczonego.

§. 3.

W takim atoli razie 24. godzinne oczyszczanie iest potrzebne.

§ 3. Podróżnych obowiązanych do odbycia kwarantany, należy umieszczać w mieszkaniu ile można odosobnionem, od innych mieszkaniów oddaloném, i przez woysko ściśle strzeżonem.

§ 4. W czasie odbycia kwaranntany, maią być podróżni troskliwie oczyszczani, częścią przez powtarzane kompiele z wody, zaprawionéy chlorkiem wapna lub mydłem, częścią wykadzaniem ich w mieszkaniu gazem kwasu saletrzanego.

§ 5. Do tych nakadzań kwasem saletrzanym, które w mieysacach przez ludzi zamieszkanych są naydogodnieysze, gdyż nayłatwiéysze do zniesienia, wsypuie się w naczynie z szkła porcelany, lub gliny, łut miałko utłuczonéy saletry, na co wlewa się z wolna łut białego kwasu siarczanego skoncetrowanego, i mięsza często rurką szklaną. Przy czem powstaie para biała kwaśno saletrzana, rozchodzącą się po całem mieskaniu. Ciepła dodawać niema potrzeby, ieżeli nie iest zamiarem parą spiesznie napełnić mieszkanie. Jest także niedogodném za wielką ilość kłaść w naczynie. Prócz tego niepowinny się dotykać massy, metale, drzewo, słoma i części zwierzęce, ażeby niepowstała para czerwóna, płucom szkodliwa,

§. 6. W równymże czasie należy oczyszczeć odzierz i effekta podróżnych, bieliżna i inne daiące się wyprać rzeczy, w miarę istnieiącego niebezpieczeństwa, należy albo przez dni kilka moczyć w zimnéy wodzie, albo wyprać mydłem w gorącey wodzie, lub ługiem, albo rozczynem z chlorku wapna; biorąc zwyczaynie 1. część chlorku na 100. części wody.

§ 7. Niemogącą się wyprać odzierz, zwłaszcza futra, trzeba w oddzielnem zabudowaniu wykadzać parą chlorkową, także pokilka razy i długo przewietrzać i wytrzepać.

§ 8. Do tych nakadzań chlorkowych bierze się 9. części utłuczoney soli kuchenney, 8. części utłuczonego braunszteynu (manganezu) 16 do 18. części skoncentrowanego kwasu siarczanego, rozczyniwszy takowe z podobnąż ilością wody. Proszek braunszteynu (manganezu) i sól zmiesza się należycie, następnie kładzie się w czarę z szkła, porcelany lub gliny, i nalewa się kwas siarczany wodą rozczyniony. Poczem mieszaninę tę niezwłocznie zanieść trzeba do izby, w której już są rozwieszone i rozłożone suknie, którą się troskliwie zamyka i po kilku godzinach otwiera, do której iednak dopiero po ustąpieniu gazu weyść można. Sol ordynaryyna kuchenna do tych nakadzań iest przydatną, którą zastąpić można i solą kamienną.

§ 9. Lecz inne effekta podróżnych, należy oczyszczać myciem lub kadzeniem oraz przewietrzaniem; wymyć trzeba wodą lub octem, a w razie niebezpieczeństwa rozczynem z chlorku wapna, wszelkie przedmioty z drzewa, szkła, porcellany, metalu i t. d. nadewszystko pieniądze maią być troskliwie octem wymyte; wykadzaią się zaś papiery, książki, piora i t. p. Także powozy podróżnych winny być oczyszczane.

§ 10. Gdyby u Głównych Komor Celnych miały zażądać wpuszczenia Osoby, u których iuż okazuią się istotnie podeyrzane symptomata choroby, należy takowe zupełnie usunąć z granicy.

§ 11. Gdyby atoli Osoby iuż w kwarantannie zapadły na cholerę, trzeba tako

we przenieść w mieysce zupełnie odosobnione, na lazaret przeznaczone, i tam zamknąć wraz z przydanemi służącemi. Po ich wyzdrowieniu mają ieszcze przebyć kwarantannę 20. dniową, gdzie wraz z ich effektami maią być troskliwie oczyszczane.

§ 12, Takowe Osoby gdyby zmarły na cholerę, maią być w mieyscu oddalonem pochowane, i wapnem niegaszonem posypane, wystrzegaiąc się ile możności wszelkiego ich dotknięcia. Zaś effekta ich przed wydaniem onych Jnteressantom, winny być według przepisu dokładnie oczyszczone.

§ 13. Podróżni nieposiadaiący (mimo wydanych i kilkokrotnie ogłoszonych w tey mierze urządzeń) zaświadczenia zdrowia lub dowodów innych, iż z mieysca zdrowego przybywaią, albo których legitymacye w iakimkolwiek względzie nieznalezione będą w porządku, powinni odbyć kwarantannę od dni 10. do 20. w miarę przybywania z okolic mniey lub więcey podeyrzanych, czasu w podróży strawionego, iakoteż i niemogący się wylegitymować co do okolic, z których przybywaią, lub przez które przeieżdzali.

§ 14. Szczególny dozór w tey mierze ma być rozciągniętym nad Czeladzią wędrowną rzemieślniczą, handlarzami Zydowskiemi i tym podobnemi osobami. Komory Główne pograniczne są przeto upoważnione, według opinii Lekarza każdey Komorze przydanego, osoby podeyrzane i niechluyne podciągnąć pod dłuższą i obostrzoną kwarantannę.

§ 15. Urzędy te są także upoważnione rzeczy podróżnych stare, nieochędożne i łatwo zarazę udzielać mogące, np. brudne futra, takąż pościel &c. albo oddać pod oczyszczenie powtarzane i przedłużane, albo też wcale niewpuszczać.

II, Postępowanie względem towarów:

§ 16. Towary dzielą się na przyymuiące zarazę i nieprzyymuiące. Do pierwszych należą wszystkie maiące powierzchnią kosmatą, elastyczną fałdowaną i włosienną; te to bowiey przyymuią zarazę i dłużey ią ukrywaią, z którey tylko troskliwem oczyszczeniem mogą być oswobodzone. Drugie zaś, do których należą wszystkie ciała z gładką powierzchnią, albo wcale nieprzyymuią zarazy, albo też tylko na swey powierzchni, gdzie niedługo bawić i łatwo z niey uwolnioną być może.

§ 17. Do towarów zarazę przyymuiących, przez granice Rossyyskie, Polskie i Szląskie, tudzież wodą wprowadzanych, należą szczegolnie następuiące: pierze, pióra, sierść od koni i len, konopie, skory surowe i wyprawne, iuchty, futra, płótno żaglowe, liny, pakuły i wełna.

§ 18. Reszta towarów nieprzyymuiąca prawie wcale zarazy, niewymaga oczyszczenia. Atoli pakunki w których się mieszczą (emballage) winny być oczyszczone, ieżeli niema zaświadczeń, że pochodzą z okolicy zupełnie wolney. Tym końcem należy skrzynie, bale, naczynie, w miarę istnieiącego niebezpieczeństwa obmywać wodą, wyszorować piaskiem, lub użyć rozczynu z chlorku wapna, co zawsze iest nay lepsze; pakunki wytarte i łatwo przyymuiące zarazę, stare liny, postronki, sznury i t. p. należy zniszczyć i nowemi zastąpić.

§ 19. Zaś towary przyymuiące zarazę, winny być same oczyszczone, ieżeli zaświad-

świadczeniem zdrowia, w którém co do ilości winny być wyraźnie wyszczególnione, nie są wylegitymowane, że pochodzą z okolicy od cholery zupełnie wolney, i że przy były traktami zdrowemi. Czas trwania oczyszczania dla pochodzących z mieysc podeyrzanych wynosi dni 10. z okolic zarażonych cholerą dni 20. Co do towarów iednak zapakowanych tylko tyle, ażeby przewiew powietrza niebył zatamowanym, ieżeli prowadzący takowe udowodnić potrafią, że przez ciąg dni kilka przechodziły iuż przez okolice całkiem niepodeyrzane, może ilość takich dni być potrąconą od czasu dni 10. i 20. na kwarantannę przeznaczonego. W każdym iednak razie potrzebne iest 24godzinne oczyszczenie poniżey opisane.

§ 20. Towary w celu ich oczyszczenia i bezpiecznego ochronienia, powinny być ulokowane w szopach odosobnionych w pobliżu Komory, ścianami z drzewa lub rowami opasanych, kilkoma drzwiami dla przewiewu powietrza opatrzonych, które codziennie otwierać, a przy nakadzaniu, oraz w nocy zamykać należy.

Wszelka kommunikacya Mieszkańców mieyscowych z temiż składami, ma być przy pomocy wyskowey usyściśley wzbroniona. Oczyszczaniem pod dozorem i kierunkiem Lekarza i Dyrektora Komory zatrudniać się maią przyięci do tego Parobcy, niemaiący żadney kommunikacyi z innemi Osobami.

§ 21. Z liczby wyżey wyszczególnionych zarazę przyymuiących towarów należy.

a) Pierze, pióra, sierść od koni i krów, len, konopie i wełnę przewietrzać przez ciąg czasu przepisanego, i po kilka razy chlorkiem wykadzać. Tym końcem bale, w których mieszczą się takowe przedmioty w szopach ulokowane, na legarach o stopę przynaymniey od ziemi ustawione i z obydwóch stron po otwierane być maią.

Następnie Parobcy do czyszczenia przeznaczeni, wyciągnąwszy z obydwu stron część towaru, maią codzień po kilka razy tenże towar przerzucać, włożywszy obnażone ręce w towar, iak można nayglębiey, a zarazem codziennie bale na drugą stronę przewracać, i ile możności na przewiew powietrza wystawiać; dla czego szopy codziennie maią być otwierane, wyiąwszy w chwili kadzenia.

Towary rękodzielnicze wyrabiane z przedmiotów nadmienionych, z wełny, bawełny, lnu i t. p. niewymagaią oczyszczenia, ieżeli z zaświadczeń zdrowia wyraźnie się okazuie, że to są wyroby nowe.

Co zaś do przedmiotów starych i iuż używanych tego rodzaiu, skrzynie czyli bale, w których się mieszczą maią być otwierane, rzeczy wyymowane, i według okoliczności albo wymywane sposobem wyżey podanym, albo też przez ciąg czasu okreslony przewietrzane i wykadzane.

b) Skóry surowe i wyprawiane, iuchty, płótna żaglowe, liny i futra, maią być równym sposobem w szopach umieszczane, przewietrzane, codziennie przewracane, niemniey sposobem przepisanym parą chlorkową kilka razy zwykle codzień wykadzane, nadto, zwłaszcza ieżli istnieie większe niebezpieczeństwo, i ieżli to bez znacznego uszkodzenia towarów uskutecznić się da, maią być oblewane swieżą zimną wodą, lub wkładane w wodę bieżącą, ieżeli mieyscowość dozwoli, wycierane miotłami lub obmywane roztworem z chlorku wapna; a następnie znowu troskliwie wysuszane.

§ 22. Z pakunkiem takich towarów zarazę przyymuiących, należy ściśle takimże samym sposobem postępować, iak wyżey względem pakunku towarów nieprzyymuiących zarazy (§ 18. przepisano.

§ 23. Ludzie będący przy towarach, ieżeli takowe dalej w kray Pruski przewieść zamierzaią, ulegaią przepisom dla podróżnych wydanym. — W takim razie należy także i powozy wprowadzone oraz zaprzęgi przez obmywanie (ostatnie rozczynem z chlorku wapna) oczyszczać; a zwierzętami zaś postąpić wedle niżey podanych przepisów.

§ 24. Towary i Furmani, względem których niema zaświadczeń zdrowia, lub innych dowodów, ulegaią kwarantannie nayduższey dni 20.

III. Postępowanie względem Listów.

§ 25. Wszyskie listy i inne papiery, względem których niema pewnych dowodów, że pochodzą z okolicy od cholery zupełnie wolney; a może nadesłane są z mieysc podeyrzanych lub zarażonych, ulegaią oczyszczeniu przez wykadzanie.

§ 26. Używa się do tego skrzynia drewniana od spodu do wierzchu na trzy części podzielona; w wierzchniéy części znaydować się ma ruszt z drutu żelaznego, na który kładą się listy zapomocą obcężek; następnie zamknąwszy mocno część takową skrzynie pokrywą, w sadzić trzeba w średnią część skrzyni naczynie żelazne z ocatem, a w spodnią część fajerkę z rozrzażonemi węglami i wysypaném na nie kadzidłem (składaiącem się z 1. części siarki, 1. części saletry i 2. części otrąb) po czém zamknąć skrzynię, prócz dziurki małey dla cugu. W tym stanie zostaią listy wykadzać się maiące przez minut 5. następnie wyięte, maią bydź wszędzie przekłute, i znowu przez 5. minut w skrzyni wykadzane.

§. 27. Listy wyięte maią być opatrywane stemplem zdrowia, i pocztami lub kuryerami pruskiemi daley odsełane. Kuryerom przywożącym takowe listy dopiero po odbytey kwarantannie może być dozwolone kontynuowanie podróży, przy zachowaniu względu na przepisy § 2.

§. 28. Gdyby w listach znaydowały się przedmioty zarazę przyymuiące, próbki i t. p. w takim razie takowe w raz z annexami zatrzymane być muszą, aż do czasu wyznaczonego na oczyszczenie podobnych przedmiotów.

IV. Postępowanie co do zwierząt (bydło)

§. 29. Zwierząt maiących krótką gładką sierść, nie łatwo chwyta się zaraza, nie są przeto usposobione do rozkrzewienia zarazy. Do tego rzędu należą konie, osły bydło rogate, świnie i kozy, które zatém bez trudności mogą być wpuszczane. Tylko w ówczas gdyby cholera dłuży przy granicy grassować miała, a zatém zwierzęta od momentu odeyścia z okolicy zarażoney w podróży czas tylko krótki (naprz. dzień ieden) bawić mogły, iest potrzebą, aby przy wchodzie w kray Pruski przepławione zostały w wodzie przy kwarantannie będącey.

§. 30. Owce i iagnięta (Wollenvieh) iako maiące sierść długą wełnianą, bardziey są usposobione do przyymowania i roznoszenia zarazy. Dla tego w tenczas tylko maią być wpuszczane bez trudności, ieżeli się z zaświadczeń zdrowia okaże, że pochodzą z mieysca zupełnie zdowego, i przez takie tylko okolice przechodziły.

Jeżeli zaś przybędzie bydło z okolicy podeyrzaney, lub istotnie zarażoney, ma być do kilku razy przepławiane, a nadto ieżeli potrzeba, przez dzień ieden lub kilka dni zatrzymane, zaś przy zachodzącém wielkiem niebezpieczeństwie z powodu panuiącey choroby, dopiero po strzyżeniu może bydź wpuszczane. Zastosować się w tey mierze należy do przeciągu czasu w drodze strawionego, i w każdym szczególnym przypadku do opnii Lekarza.

§. 31. Względem zwierzyny służą przepisy §. 29. co do zwierząt z krótką sierścią wydane. Psy i drób z okolic podeyrzanych lub zarażonych, w ogólności niema ią bydź wpuszczane.

§. 32. Bydło choruiące iuż na iaką podeyrzaną chorobę, ma być zupełnie w kray niewpuszczane.

§. 33. Pastuchy, czyli pędzący bydło, ulegaią przepisom wydanym dla podróżnych. w Berlinie dnia 5. Kwietnia 1831. roku.

Minister Spraw Wewnętrznych i Policyi (podpisano) Baron Brenn.
Ministerium Spraw Religiynych, Edukacynych i Medycynalnych (podpisano) Baron Altenstein.
Za zgodność, J. Nosarzewski.
Tłomaczenie z Niemieckiego,

OBWIESZCZENIE.

Tyczące sie przepisów co do zaprowadzenia zaświadczeń zdrowia, naprzypadek, gdyby środki ku wstrzymaniu cholery od granic kraiu Polskiego, miały wéyść w wykonanie.

§. 1. Cel zaprowadzenia zaświadczeń zdrowia iest ten: ażeby obok środków Policyyno lekarskich na granicy ku wstrzymaniu cholery od kraiu Pruskiego, ułatwiać komunikacyą między obydwoma Państwami, ile okoliczności tego dozwolą.

§. 2. Wtym względzie postanowiono:

1. Że osoby, towary, i zwierzęta, bydło przybywaiące z okolicy zupełnie zdrowéy, to iest: gdzie cholera nigdy niegrasowała, lub odprzeszło 40. dni zupełnie ustała, gdy przytém wczasie podróży nieprzechodziły przez żadne miéysca cholerą zarażone maią być uważane za nieulegaiące podéyrzeniu co do zarazy, azatem wdalszą drogę wpuszczone.

2. Że osoby i towary, przybywaiące z okolicy podeyrzanéy, to iest: takiéy, w któréy cholera dopiero co ustała, mianowicie od dni przeszło dwudziestu, lecz ieszcze nie od 40. lub gdzie wiéy bliskości (w okręgu mil 10. Niemieckich) ieszcze panuie, albo też gdzie wydarzyły się przypadki nagłéy śmierci od choroby podéyrzanéy, lecz nie uznanéy ieszcze przez Lekarzy za cholerę; a które przytém w podróży nieprzechodziły przez okolice zarażoną maią ulegać kwarantannie tylko 10. dniowéy.

3. Że osoby i towary przybywaiące z okoliey istotnie cholerą zarażonéy, to iest: z takiéy, w któréy wczasie wyiazdu cholera ieszcze panowała, a przynaymniéy od dni dopiero 20. ustała, ulegaią kwarantannie 20. dniowéy.

4. Że proporcyonalne skrucenie czasu do odbycia kwarantanny przepisanego, może mieć miéysce, ieżeli względem podróżnego, lub towarów, złożonym iest dowód prze

konywaiący, że przed samem swem przybyciem podróż przez czas oznaczony była odbywaną przez okolice zupełnie zdrowe.

§. 3. Za dowód wtéymierze służą zaświadczenia zdrowia i paszporta, iest więc interessem podróżnych i odsełaiących towary, zaopatrywać się wprzepisane zaświadczenia zdrowia i paszporta, gdyż wbraku onych, osoby i towary uważane być muszą za przybywaiące z okolicy cholerą zarażonéy, paszporta tylko wtenczas zastąpić mogą mieysce zaświadczenia zdrowia, kiedy wnich zamieszczone były szczegóły §. 2. w sposobie żadnéy wątpliwości nieulegaiącym.

§. 4. Jedynie według dołączonego tu schematu wygotowane zaświadczenia zdrowia, mogą za ważne być uważane.— Paszporta co wieczor winny być wizowane, i co do stanu zdrowia, okolicy, przez podróżnego lub towary przebyłéy, wstosowną §. 2. adnotacyą zaopatrzone.— Zaświadczenia zdrowia maią być wydawane przez Królewsko-Pruskie Poselstwa Konsulaty, a gdzie ich niema, przez Naczelnika Urzędu Policyi mieyscowéy, opatrzone ich podpisem, i pieczęcią Urzędową, a wprzypadku ostatnim także podpisem zamieszkałego w mieyscu lub bliskości Lekarza, lub Chirurga, z właszcza w Urzędzie zostaiącego (ieżeli się taki znayduie) którego pieczęć Urzędowa winna być domieszczoną.— Paszporta przez wszystkie Urzędy mieyscowe Policyy nie maią być zawizowane.— Jeżeli się znayduie wiakim mieyscu Lekarz lub Chirurg, podpis iego zwiększy ważność zaświadczenia.

§. 5. Dla każdego poiedynczego podróżnego, potrzebne iest oddzielne zaświadczenie zdrowia, przez niego osobiscie wyiednane, zakuratnym opisem osoby, które przez niego własnorącznie podpisane być winno.

§. 6. Bagaże podróżnych i w ogólności wszystko co z sobą prowadzą, winny być dokładnie wyszczególnione pod właściwą rubryką w zaświadczeniu.

§. 7. Również w zaświadczeniach na towary wyraźnie maią być zapisane, ilość tychże, sposob ich zapakowania, liczba balów, pak beczek, waga każdéy z nich sztuki, w ogólności wszystko co posłużyć może do udowodnienia tożsamości (identite) towarów.

§. 8. W zaświadczeniach dla zwierząt i bydła, nietylko gatunek ale ilość sztuk dokładnie umieścić należy, zopisem nawet każdéy sztuki, gdzie tylko można będzie, a to dla uniknienia innych udowodnień co do tożsamości zwierząt.

§. 9. Zaświadczenia zdrowia, winny być tylko wydawane krótko przed odeyściem, podróżnego, towarów, zwierząt etc. i służyć iedynie na czas potrzeby do doyścia granicy; bowiem dłuższego waloru mieć niemogą, zpowodu zayść mogącéy zmiany stanu zdrowia.

§. 10. Władze pruskie ściśle rzeczone zaświadczenia zdrowia i paszporta przeglądać maią, wrazie wykrycia wnich iakiéy nieregularności walor swóy utracaią.

w Berlinie dnia 5. Kwietnia 1831. roku.

Ministerium Spraw Religiynych i Medycyalnych (podpisano) *Baron Altenstein.*

Minister Spraw Wewnętrznych i Policyi (podpisano) *Baron Brenn.*

Za zgodność *J. Nosarzewski.*

Zaświadczenie zdrowia dla Podróżnych.

Jmie Nazwisko i stan podróżnego	Opis Osoby	Zkąd przybywa	Dokąd iedzie	Jakim traktem	Komora główną na iaką do Pruss przebędzie	Czy podeyrzane i dlaczego	Stan zdrowia miéysce z które. przyby.: w iakim sposobie podróż odbywa	Stan zdrowia miéysce z które. przyby.: Czy wolne od Cholery	Stan zdrowia miéysce z które. przyby.: Czy cholerą zarażone	bagaże podróżnego: Odzież	bagaże podróżnego: Jnne effekta	bagaże podróżnego: powozy	Wyszczególnienie miéysc gdzie też zaświadczenie zdrowia było wizowane	Visa	Uwagi.

Miéysce Data — Jch pieczęć Urzędowa — podróż Pruskiego Posła, Konsula lub władzy miéyscowéy udziela. zaświad. — podpis urzęduiącego Lekarza iego pieczęć urzędowa.

Uwagi: 1. niniéysze zaświadczenie ma tylko walor na komorze pogranicznéy, do któréy iest wydane. 2. również służy tylko na czas podróży do granicy, to iest: na tygodni, dni, od daty wydania licząc. 3. Na każdym noclegu zaświadczenie ma być zawizowane. Uchybienia, wyrażonym przepisom z rządzą że podróżny na granicy ulegnie przepisom wydanym, dla przybywaiących z okolic istotnie zarażonych. 4. Zaświadczenie służy tylko na bagaże, w nim wyszczególnione, gdyby podróżny inne ieszcze prowadził z sobą rzeczy z temi postąpiono będzie, iak gdyby przybył z okolicy istotnie cholerą zarażonéy. 5. Ma podróżny przez podpis swóy własnoręczny tu poniżéy zamieścić się maiący, zobowiązać się zawiadomić komorę pograniczną czyli w swéy podróży miał styczność z osobami lub z rzeczami podéyrzanemi.

podpis Podróżnego.

Zaświadczenie zdrowia dla zwierząt (Bydła)

Rodzay zwierząt (Bydła)	Jch liczba (ile możność z bliższym opisaniem po iedyn. sztuk	Zkąd przybywaią	Dokąd przeznaczone	Jakim traktem iść maią	Przez iaką komorę główną wéyść maią w kray Pruski	Przez kogo są transportowane	Stan zdrowia miéysca z którego przybywaią: czy wolne od choroby	Stan zdrowia miéysca z którego przybywaią: czy podeyrzane i dla czego	Stan zdrowia miéysca z którego przybywaią: czy cholerą zarażone	Miéysca gdzie zaświadczenie było visowa.	Visa	Uwagi

Miéysce Data — Jch pieczęć Urzędowa — podpis Pruskiego Posła (Konsula) lub władzy miéyscowy wydaiącéy zaświad. — podpis urzęduiącego Lekarza iego pieczęć Urzędowa.

Uwagi: 1. Niniéysze zaświadczenie służy tylko na ilość literami wypisaną zwierząt, bydląt w nim wyszczególnionych. 2. Również służy tylko do wyrażonéy wnim Komory pogranicznéy. 3. Zaświadczenie ważne tylko na czas transportu zwierząt do granicy to iest: na tygodnie, dni, licząc od daty wydania onego. 4. Prowadzący i pędzący zwierzęta (bydło) ieżeli takowe daléy w kray Pruski transportować zamyślaią, winni być opatrzeni oddzielnemi zaświadczeniami zdrowia, inaczéy zatrzymani będą przez cały ciąg czasu na kwarantaune przeznaczony. 5. Maią się przez podpis swóy własnoręczny, tu poniżey zamieścić się maiący, zobowiązać do zaświadczenia komory pogranicznéy, czyli w podróży mieli iaką styczność z osobami lub rzeczami podéyrzanemi.

Podpis prowadzącego zwierzęta (bydło)

Wzór trzeci w Dodatku

DODATEK
do Nru. 50.
DZEINNIKA WOIEWODZTWA KRAKOWSKIEGO.
w Kielcach dnia 29. Czerwca 1831, roku.

Nr. 28619. Wydział Woyny.

KOMMISSYA WOIEWODZTWA KRAKOWSKIEGO.

Do WW. JJXX. Plebanów, Wóytow i Burmistrzów.

Cholera-morbus dotknęła iuż w wielu punktach Woiewództwo Krakowskie, zjawiła się nayprzód w Kielcach, następnie w Słomnikach, Proszowicach, Czechach Wyganowie, Niegrdowie, Przesławicach, Piotrkowicach wielkich, Niedzwiedziu, Łanach wielkich, Chęcinach, Łopusznie, Brzegach, Szydłowie, Stopnicy, Grabkach Szydłowku, Nowem mieście, Małogoszczu, Pińczowie, Pilicy, Żarnowcu. Skutki iéy nie są tak przerażaiącemi, szczególniey przecież w początkach zjawienia się dla niezapplikowanych natychmiast zaradczych środków zrządza śmiertelność. Choroba ta przez się toiest przez dotykanie choruiących i pobyt z niemi, iak liczne doświadczenia w Stolicy kraiu, a nawet w Woiewództwie tuteyszém stwierdziły, nie iest zaraźliwą; iest nawet do uleczenia nie trudną, lecz ponieważ iest gwałtowną, niedana pomoc w pierwszych momentach pozbawia życia. Powszechną iest wadą ratunku, iż ta pomoc wedle zwyczaiu oczekiwaną iest z strony Urzędników zdrowia i Osób leczeniem trudniących się. Powinni oni spieszyć z takową; obwiniać ich o brak chęci niema powodu, i byłoby to dotykać ich niezasłużenie ze strony naydelikatnieyszey bo z strony nieodpowiedzenia swemu powołaniu, przysięgą a zatem sumieniem utwierdzonemu. Na wypadek niedopuszczalny ociągania się, przedsięwezmą przeciw nim Kommissarze Obwodowi kroki, a odpowiedzialność wedle praw w stanie woyny obowięzuiących do działania pobudzi. Lecz mimo szczerych chęci, nie liczni, skuteczney pomocy dać natychmiast nie są w stanie.

Gdy obowiązków swego powołania w iedném mieyscu dopełniaią, inne muszą byé ich usługi pozbawione.

Wy to Szanowni Kapłani i gmin wieyskich i mieyskich Przewodnicy macie ich brak zastąpić. Podał Wam Komitet Centralny zdrowia opis dokładny choroby i szrodki ratunku przez Nr. 46. Dziennika Woiewódzkiego ogłoszone, idzie o ich applikacyą natychmiast po zjawieniu się nieszczęścia. Nieszczędźcie czasu na ich odczytanie i dokładne poięcie, zaymuycie się zgłębieniem wszystkich przepisów w Dziennikach Woiewódzkich Nr. 38. 45. 46. ogłoszonych, upowszechniaycie ie z troskliwością, i działaycie z tęgością, abyście w własném sumieniu z dopełnionych zasad wiary Chrystusa i obowiązków Człowieka, mogli znaleść uspokoienie. Wpływ Szanownych Kapłanów na umysły bogoboynego ludu, był zawsze i będzie stanowczy, Urzędnicy policyą mieyscową sprawuiący są z niemi częścią interessem własnym, częścią opinią publiczną połączeni; niemoże więc zachodzić w działaniu znacząca trudność, a zachodzić mogące zwalczcie światłem i roz-

tro-

tropnością niedopuszczaiąc złemu wzrastać przez pozorne przeszkody i niezostawuiąc na moment bliźnich bez ratunku. Cała czynność koncentruie się na tém:

a) Aby przedmioty nieczystości i niestosownego życia w powyższych przepisach obiawione, były usuniętemi. — *b*) Aby w razie z iawienia się cholery morbus było odosobnione mieysce na lazaret chorych, bo iakkolwiek choroba ta nie iest bezpośrednio zaraźliwą, wyrzuty przecież z chorych i wyziewy z zmarłych, z prędkiego psucia się ciał powstaiące, są niepezbiecznemi. Należy ie iaknayspieszniey uprzątać, i oczyszczeniem mieysc chlorkiem wapna uprzedzać dalsze udzielanie się chorob. — *c*) Aby ciało na tę chorobę zmarłych, nieuwodząc się obrzędami religii, która iako naywyższa Łaska Boga dla dobra Ludu obiawiona, to tylko dobro zamierza, iaknayspieszniey, po skończeniu życia, bez żadnych zwykłych na pogrzeby schadzek i bez przewożenia ich na cmentarze parafialne, były w mieyscu pzynaymniey o 300. kroków od zamieszkań, głęboko chowane i wapnem niegaszoném tuż na ciało obsypywane, aby mieysca takie odlegle od dróg kommunikacyynych były wcześnie opatrzone i doły wcześnie przygotowane. Tu Wóycia gmin iako Właściciele ziemi, a Urzędy Municypalne iako o ogół swych mieszkańców interessowani poświęcić maią widoki użycia prywatney własności, za którą poźniey wynagrodzenie nastąpić będzie mogło, dobru ogólnemu. — *d*) Aby lazarety były opatrzone w pierwsze potrzeby, bielizny czystey, kąpiele żywność naymniey kosztowną bo po naywiększéy części z kleiku z ięczmienney kaszy, a ku rekonwalescencyi z zupy mięsney składaiącą się. Kassy mieyskie zapasy gotowizny maiące, mogą do złotych trzechset bez oczekiwania nato upoważnień iako wprzedmiocie naynagleyszym na ten cel wydatkować. Gdzie zaś w miastach tego źródła brakuie, równie iak w wsiach niech pilna pomoc z strony Dziedziców, lub z składki zamożnieyszych mieszkańców przyyydzie w pomoc cierpiącey ludzkości. — *e*) Srodki ratunku w rumianku, mięcie, nawet w wodzie gorącey i w przepisanych w Nrze 46. lekarstwach, które każda apteka w pogotowiu mieć i bez ordynacyi Lekarza natychmiast wydawać ma, są małe kosztownemi; opatrzcie się w nie wcześnie, aby zjawić się mogące nieszczęście zastało przygotowany ratunek, i przestrzegaycie iaknaypilniey wykonywania środków przepisami wskazanych, używaiąc przeciw powołanym do posługi, gdyby ich niewczesna boiaźń od tego odwodziła, nietylko środków perswazyi, ale nadto siły ze straży bezpieczeństwa publicznego.

Gdzie środki uprzedzaiące nie zdołały usunąć złego, niech spieszny ratunek zmnieyszy iego skutki. Na to poświęćcie cały Wasz czas, mniey go tracąc na pismach do Władz administracyynych w przedmiotach, którym sami zaradzić zdołacie. Gdzie przecież udania się o pomoc, czynią nadzieie iéy otrzymania, Wóycia i Burmistrze niech spieszą z przedstawieniami do Kommissarzy Obwodowych, niech iéy żądaią w innych epidemicznych zarazach, które wedle opisanych iasno symptomatów nie są cholerą, lecz równie zrządzaią śmiertelność. — Co zaś do cholery maią podać pierwsze rapporta z końcem Czerwca wedle umieszczonego poniżey wzoru, i takowe z końcem dziesiątego, dwudziestego i samego miesiąca dodatkowo przedstawiać

wie-

w iednym exemplarzu Kommissarzowi Obwodu, który zebrane Komitetom i Centralnemu zdrowia w tych samych peryodach przesyłać będzie, w drugim Kommissyi Woiewódzkiey, w trzecim zostawiać dla wiadomości na gruncie.

Każdy chory zaymie iednę stronnicę arkusza, dokładne przecież zapełnianie rubryk, obudzać będzie własną trudniących się ratunkiem uwage i postawi władze rapporta odbieraiące w wiadomości, iak dalece postępowanie z choremi było celowi odpowiedniem i iak dalece i w czém w pomoc przyyść wypada. Podług kolei czasu każdy chory winien mieć w raporcie swóy numer porządkowy i raz podany w wedle schematu, więcey podawany być niepowinien. Jeżeli przecież wedle dziesięcio dniowego raportu ukończenie choroby nienastąpiło, w rapporcie przy którym się takie schematyczne wykazanie przesyłać będzie, o tém ukończeniu bądź przez wyzdrowienie bądź przez śmierć, powinna bydź nieodzownie uczyniona wzmianka. Niespodziewa się Kommissya Woiewódzka aby gdziebądź środki ratunku, bądź rapporta peryodyczne były pominione, na wszelki przecież wypadek ostrzega iż Kommissarze Obwodowi silney w tey mierze exekucyi używać są upoważnieni, któréy nieprzyiemność opuszczaiący sami sobie przypiszą, Władze zaś administracyyne potrzebą wglądania w tak ważny przedmiot usprawiedliwią.

Kielce dnia 26. Czerwca 1831. roku.

Rad. Sta. Nad. PREZES, *Wielogłowski.* Radzca Obywatelski Bzowski.
Zamoyski, S. J.

Nro. 28136. *Wydział Administracyyny.*

KOMMISSYA WOIEWODZTWA KRAKOWSKIEGO.

Wzywa wszelkie Władze aby zbiegłych z Obwodu Olkuskiego, Jeńców Rossyyskich mianowicie: z Gminy Slęzany, Kasian Ple zaków, Siergiey Kandaków. z Gminy Jeżowka, Daniel Gawry Cacko, Andrey Kmęłów, Gregory Padwa. z Miny Kromołowa, Julian Zacharów, lat 40. Andrzéy Lisów v Lipów, lat 39, Jwan Szymakin, lat 53. z Gminy Rokitno, Geromey Bludyn, ściśle śledziły, i wyśledzonych do Biór Kommissyi Woiewódzkiéy odstawiły. Nadmienić tu Kommissya Woiewódzka widzi potrzebę, że przyczyna tylolicznych dezercyy nikomu iak tylko Władzom Publicznym przypisaną być winna. — Gdyby bowiem pilniéyszą zwracały na postępowanie Jeńców w miéyscach ich konsystencyi uwagę, i gdyby warty nocne, ze Straży Bezpieczeństwa regularnie były zaprowadzane zapewne Jeńcy nie mieliby tyle łatwości w ucieczce, bo gdyby nawet z gminy pobytu wyyść potrafili, w Gminach odległéyszych zostaliby schwytani. — Poleca przeto Kommissya Woiewógzka wszystkim Wóytom Gmin i Burmistrzom, aby obowiązki te od których i bezpieczeństwo publiczne zawisło iak nayściśléy pod odpowiedzialnością wykonywali. — Wszystkich zaś Mieszkańców obowięzuie, iżby wrazie odbywanéy podróży, o niedostrzeżonéy w któréy Gmi nie wartcie nocnéy Kommissyi Woiewódzkiéy celem wymierzenia kar na winnych donosili. Kielce dnia 28. Czerwca 1831. roku.

Rad. Sta, PREZES, *Wielogłowski.* Radca Obywatelski, Bzowski.
Zamoyski, S. J.

Numer porządkowy chorego | w Gminie | od dnia | do dnia

Jmie i Nazwisko	
Stan i wiek	
Mieysce zamieszkania lokalność onego	
Zachorował d. i go	
Gdzie zachorował z iakich przyczyn i czy miał styczność z innemi choremi	
Stan obecny	
Szrodki użyte i odkąd zaczęły być używanemi	
Skutek leczenia	
Ukończenie choroby	
Antopsia.	NB. Wpisywać we wszystkich rubrykach wpodłuż tak iak ten wiersz